

NOVA TEKMA V OBOROŽEVANJU

KONFERENCE ZA OMEJITEV PRIPRAV NA "OBGRAMBO" SO SLEPOMIŠENJE

**Evropske armade štejejo 35,000,000 mož. — Nad
pet milijard dolarjev na leto za militarizem**

EVROPSKE države imajo danes pripravljenih 35,000,000 mož za bodoči vojni konflikt. Vse vlade računajo z nezbežnostjo vojne, da se jo mnogi boje. Nova oboroževalna tekma je v teku. Laboratoriji in vojni inženirji delajo na tehničnih izpopolnitvah vojnega sistema noč in dan. Rusija, Nemčija in Italija vežbajo tudi mladino in ženske za del vojnega aparata. Najhujša v vojnem navdušenju svojega ljudstva je danes Nemčija. Kljub povojni razorožitvi pod pritiskom zavezniške zmage je Hitler vsemu svetu kljubovalno izjavil, da Nemčija ne bo brez militaristične sile, kajti on smatra, da sme imeti enako močno armado kakor katerakoli druga država na svetu, ako jo zmore.

Liga narodov, ki je bila nekaj let faktor v mednarodni diplomaciji in je vplivala več ali manj pomirjevalno, je z odstopom Japonske in Nemčije postala nevažen činitelj. V tem stanju ostane, dokler se ji omenjeni državi znova ne pridruži, oziroma, dokler ne pristopijo vanjo Zed. države in sovjetska Unija.

Tudi Versaillska pogodba je izgubila svojo magično silo. Državniki, ki so jo kovali, so mislili, da bo držala skozi deset letja in da je teritorialno vprašanje na evropskem kontinentu rešeno za dolgo dolgo dobo. Ker so jo skrpicali imperijalisti na podlagi svojih tajnih pogodb, ni mogla postati nič drugega kakor nov vzrok za nadaljne konflikte.

V zakoniku lige narodov so določbe za razorožitvene akcije. Tudi versaillska pogodba bljubila razorožitve. Vršile so se razorožitvene konference v Švici, v Italiji, Angliji in v Franciji. Dne 29. maja se zastopniki vlad zbera znova v Ženevi, v zadnjem poskusu, da dobe kako podlago za sporazum, ki naj bi vsaj navidezno pokazal svetu dobro voljo v pogajanjih za zmanjšanje militarističnega bremena. Ni pa prav nikake nade, da bo konferenca 29. maja bolj uspešna, kakor se bile prejšnje. Državniki, ki odločujejo, so z ozirom na njene rezultate zelo pesimistični in so se udali resnici, da sedanje vlade niso zmožne omejiti militarizma in ustvariti učinkovit mednarodni aparat za mirno reševanje sporov. Francija hoče, da ji Anglija in Zed. države garantirajo pomoč v slučaju novega nemškega vpada, drugače svoje armade ne omeji, pač pa jo bo povečala. Ne Anglija, ne Zed. države, ne Italija niso pri volji garantirati mej nikomur.

V Ženevi so izračunali, da troši svet zdaj okrog pet milijard dolarjev na leto samo za vzdrževanje armad, vojne mornarice in zračne vojne flote. Teh pet milijard pomeni izčrpavanje ljudstva ne samo v popolnoma brezkoristne namene, ampak tudi trošenje za večanje poloma v svetovnem gospodarstvu.

Stalne armade, ki jih imajo evropske države danes so:

Francija	617,750	Jugoslavija	211,592
Sovjetska Unija	678,000	Cehoslovaška	151,435
Italija	414,859	Nemčija	100,000
Poljska	341,980	Belgija	86,384
Romunija	240,500	Bolgarija	25,000

V gornjih številkah rezerve niso vključene, niti ne Hitlerjevi vojaško izvežbani šturmerji, katerih je 2,500,000. Italija in Francija imata močne, vojaško dobro izvežbane rezerve, istotako sovjetska Unija in druge države.

Moč armad pa se ne meri samo po številu mož. Tehnika bo v bodoči vojni še veliko bolj važno sredstvo kakor v zadnji. Militarizem je danes spremenjen v stroj in je v operiranju tudi podoben strojnemu mehanizmu.

Svet je torej pripravljen na rušenje in zadaviti samega sebe z celo bolj kakor l. 1914. In ni je sile, ki bi mogla razgnati grozeči oblak.

Namreč nobene sile, razen delavskega razreda. Organizirano delavstvo edino lahko prepreči krvavi svetovni pokol, kajti brez delavcev na bojiščih in v tovarnah ne more biti vojne. Stavke proti izvažanju municije, demonstracije proti vojnemu huskanju in pa negovanje mednarodnih odnosov v smislu socializma je edino, kar lahko prepreči katastrofo. Predno pa bo delavstvo v stanju uporabljati to svojo moč, se mora organizirati zanjo. Zato ga socialistična stranka v Ameriki venomer kliče v svoje vrste.

ZA 30-URNI DELAVNIK

Vladni pritisk za znižanje delavnika na 30 ur v tednu se je izjalovil, ker je bil mlačen in storjen le na ljubo unijam. Brezposelnih pa je celo po vladnem računu okrog 9,000,000, in to zdaj, ko je klarska industrija trdi, da obratuje samo 10 odstotkov manj kakor l. 1929.

Vsled vladne neodločnosti je stopil v ospredje W. Green, predsednik AFL in izjavil, da se bodo unije borile z vsemi sredstvi in močmi za znižanje delavnika na 30 ur in za pla-

če, ki bodo delavcem omogočale dostojno preživljanje. Green je krčiziral Hugh Johnsona in predsednika Roosevelta, ki bi industrijo lahko moralno primorala znižati delavnik. To bi delavstvu prahrnilo veliko bojev, stavk in stroškov, in ob enem bi mahoma zmanjšalo število brezposelnih. To, da se v unije AFL širi spoznanje, da se bo moralo delavstvo za izboljšanje svojega položaja opirati le ob svojo moč, je dobro znamenje.

V Nemčiji bo moralo delati 6 sto tisoč žensk zastoj!

Hitlerjeva vlada je izdala dekret, ki določa, da se morajo vsa dekleta, ki so dokončale šolo, posvetiti hišnim poslom.

Tretji rajh hoče, da se dekleta izvežbajo za dožre gospodinj in "vzorne žene". Zato morajo v službo določeno dobo zaslužiti, kakor na pr fantje v armadi v tistih deželah, kjer je vojna služba prisilna. Gospodinjam je ukazano, da naj dajo neprostovoljnim služkinjam stan in hrano, nekaj obleke če mogoče, in ob enem, da naj bodo z njimi človeške, toda stroge, da jih izvežbajo v disciplini, kateri se mora pod Hitlerjem privaditi vse prebivalstvo.

Služiti zastoj ni mikavno, toda na ta način bo v Nemčiji 600,000 manj brezposelnih, kar je za Hitlerjevo statistiko tudi nekaj vredno. Poleg tega se bo tako zaslužnjem dekletom mudilo iskati ženinov, in tudi to je v interesu Hitlerjevega programa, ki hoče večanje prebivalstva. Računi, ki jih sklada, ga bodo prej ali slej ukanili. Kasarniška uredba in prisilno delo navsezadnje tudi nemškemu ljudstvu ni ideal, čeprav je navajeno "discipline" še izza predvojnih časov.

Prepir radi Kristovega pokolenja

V Nemčiji je nastalo močno gibanje za očiščenje cerkve židovskih pravljič, ki jih hoče nadomestiti s staro nemško mitologijo. Zmernejši reformatorji so se le za odpravo svetega pisma stare zaveze in za predelavo biblije nove zaveze, da se ga očisti židovskega duha, toda ekstremisti s tem niso zadovoljni. Po mnenju prvih naj Krista ohrani tudi reformirana luteranska cerkev, ker je bil nedvomno "arijskega pokolenja", slednji pa vztrajajo, da je bil prav tako žid kakor apostoli, zato v nemški religiji ne sme biti mesta zanj.

Leon Trockij za novo Internacionalo

Leon Trockij, ki je živel nekaj mesecev skrito v Barbizonu pri Parizu, je v tem času konferiral s svojimi pristajši iz komunističnih struk, ki so

LEON TROCKIJ

se ločile od Moskve in so zdaj brez internacionale. Radi bi svojo, ker jih v socialistično nemika, o komunistični pa pravijo, da ni drugega kakor orodje Stalinove vnanje in notranje politike, poleg tega pa postaja Stalinova stranka v Rusiji nacionalistična, medtem ko hoče Trockij le mednarodno orientirane komunistične stranke.

Trockij bi bil moral koncem prošlega meseca odpotovati iz Francije, a ga ni hotela sprejeti nobena država.

ZA "RED IN MIR"

Na sliki je prizor iz stavke tkalciških delavk v Philadelphiji, Pa. Policiji in detektivji tirajo uporno delavko v policijski voz.

PRVOMAJSKE MANIFESTACIJE V ZEDINJENIH DRŽAVAH IN DRUGOD

**Ogromno zborovanje v New Yorku. — Aeroplani
na socialiste v Avstriji. — Demonstracije v Tokiu**

Se nikdar v zgodovini Zed. držav ni toliko delavcev praznovalo in manifestiralo dne 1. maja, kakor letos. V New Yorku so se vršili socialistični in komunistični pohodi ter shodi ves dan. Izgredov ni bilo.

V Franciji je korakalo po ulicah več sto tisoč delavcev, ki so imeli zborovanja po končanih paradah na prostem. V par krajih so se dogodili med komunisti in policijo spopadi, ki pa niso imeli resnih posledic.

Iz Detroita poročajo, da je policija nastopila nasilno proti visokošolcem, ki so v downtownu demonstrativno praznovali prvi maj.

V Španiji je 1. maja počelo vse delo. Proletariat je svoj praznik skupno proslavil.

V republiki Čile so bile vse prvomajske manifestacije prepovedane, ker je prišlo v zadnjih treh dneh aprila do spopadov med oblastjo in delavci. Sedem delavcev je bilo ubitih in mnogo ranjenih.

Socialisti na Dunaju in v Gradcu so odšli 1. maja na izlete v gozdove, kjer so imeli tajna zborovanja, ki pa so jih opazili Dollfusovi špijoni z aeroplanov. Obvestili so oroke in policijo po radiu, ki je zborovalce razgnala in nekateri aretirala. Med slednjimi je bil tudi češki socialistični poslanec Jakš, ki je prišel bodriti avstrijske sodruge.

V protitež socialističnemu značaju prvega majnika je ukazal kanceler Dollfus prirediti po dunajskih ulicah parade otrok. Vsi učenci so morali v vrste. Poleg šolske mladeži so bila zastopana razna katoliška društva. Toda ljudi na trotoarjih ni bilo. Socialisti so ljudstvo tajno obvestili, da naj se vsako odtrane iz kraja, kjer se bo pomikala parada, da so jo gledali samo zidovi.

Iz Italije je prišlo na Dollfusovo fašistično praznovanje prvega maja 150 italijanskih fašistov na motornih kolesih. Socialisti in nazisti so izvedeli o tem in jim nastavliali po cestah žebličke, da so jim bila kolesa vedno iz reda in v

popravljalnicah. To je enega Italijana tako ujezilo, da je v Krieglachu na štajerskem ustrelil delavca, ki je s smehom pokazal, da so mu zagateli Italijanov vseč. Med ljudstvom v Krieglachu je nastalo vsled tega silovito razburjenje in Italijani so morali pod varstvom orožnikov naglo ubrati svojo pot dalje. Avstrijska cenzura ni dopustila o tem umoru v časopise niti ene vrste, pač pa so poročali o njemu inozemski žurnalisti.

V Moskvi so praznovali prvi maj z vojaškimi paradami.

V Italiji je bilo edino nazistijski koloniji v Rimu dovoljeno praznovati hitlerjevski prvi maj.

Na Kubi je bilo 1. maja ranjenih 19 delavcev in vojakov. Manifestacije se je udeležilo 60,000 delavcev.

V Tokiu, glavnem mestu Japonske, je prvega maja manifestiralo na ulicah sedem tisoč delavcev. Najbolj so naglašali zahtevo za zvišanje meзде, ki je na Japonskem izredno nizka.

V Bombayju v Indiji so se dogodili 1. maja izgredi. Stotine delavcev je bilo ranjenih, pravi poročilo. V Delhiju v Indiji je bilo v izgredu sto oseb toliko poškodovanih, da so jih odpeljali v bolnišnico.

V Lake Charlesu v Louisiani je bil na sestanku pristaniških delavcev eden ubit. Najhujši strelci je bilo oddanih med zborovalce.

Val fašistične reakcije je pripomogel, da je bil letošnji prvi maj bolj demonstrativnega značaja kakor običajno. Povsod je delavstvo izražalo svojo odločnost in vero v svojo zmago.

Socialistični kongres v Južni Ameriki

Argentinski socialisti sklicujejo v Buenos Aires kongres "špansko-ameriške demokracije", ki se bo vršil septembra t. l. Povabljeni na udeležbo so vse socialistične stranke in delavske strokovne organizacije v Južni Ameriki.

MILIJARDA PROFITA AKORAVNO JE KRIZA

NEMALOKRAT ta ali oni trdi, da so v sedanji krizi prav vsi izgubili. To je slepilo. Ferdinand Pecora, ki je pravni svetovalec senatne komisije za preiskovanje špekulacij na borzi, je razkril dejstvo, da so finančniki, ki so člani newyorške borze, napravili skozi zadnja leta kljub krizi blizu milijardo dolarjev čistega dobička. V tej vsoti niso vključeni obračni dobički posameznih družb, nego samo profit, ki so ga jim prinesle manipulacije z delnicami.

Zvezni davčni urad pesti Andrew Mellona, bivšega finančnega tajnika v Hooverjevem kabinetu, katerega dolži, da je l. 1931 plačal dva milijona dolarjev premalo dohodninskega davka. Profit, ki ga je napravil Mellon v svojih industrijskih in finančnih podvzetjih, je bil torej ogromen.

Takozvani mednarodni bankirji v New Yorku so pospravljali milijone dobička neglede na krizo, ki jo oni v takem pomenu, kakor delavci, sploh ne poznajo.

V letih 1928-1929, ko so tudi delavci in farmerji kupovali delnice v večjem številu ko kdaj prej — večinoma na delna odplačila, so posamezne newyorške firme, ki špekuirajo na borzi, napravile od dva do osem milijonov dolarjev.

L. 1932 so se jim dobički zmanjšali in nekatere so izkazovale v svojih transakcijah izgubo, lani pa spet beležijo dobiček.

Firma Lehman Brothers v New Yorku, s katero je bil v stikih tudi sedanji newyorški governor demokrat Lehman, je napravila l. 1928 z delniškimi špekulacijami \$12,479,693, l. 1929 pa \$12,401,011 dobička. Vse te milijone so izgubili večinoma mali ljudje, katerih ni nihče protektiral pred borznimi požrešneži.

Na urgiranje demokratske administracije je bila v zbornici poslancev prošli teden po dolgem zavlačevanju spreje predloga, ki določa vladno kontrolo in nadzorstvo nad špekulacijami na borzi. Ob enem ta zakon zahteva, da kompanije, ki delnice izdajajo, bolj točno navedo svojo vrednost in to na tak način, da bo razvidno, kolikšna je vrednost delnic v faktični imovini družbe in ne samo na papirju. Ta je dobiček umetna, ker jo špekulanti s tričarskimi manipulacijami dvignejo kvkvi, da oberejo ljudi na "legalen" način za prihranke in posvesta.

Mnogi so mnenja, da nova postava ne bo dosti izdala, kajti zlo špekuliranja ostane. Dokler bodo borze igralnice, ostane vse tako, kakor je bilo leta 1929, ko se je ljudstvo moralo sprijazniti z resnico, da so mu špekulanti vzele kolikor so največ mogli iztisniti iz njega.

Borza ni edini trik, s katerim bogataši večajo svoja premoženja. V vladne urade prihaja spet veliko pritožb, da razne kompanije vsiljujejo ničvredne delnice svojim delavcem po visokih cenah, profit pa vzamejo ravnatelji družb. Ker so delavci v strahu pred odslovitvijo, kupujejo ta ničvredni papir.

Večina družb ima delniškega kapitala veliko več, kakor pa so vredne. Dokler so bili dobički v njihovih obratih visoki, so tiskali več in več delnic in jih drago prodali, denar pa je šel ne za večanje družbine imovine, ampak v privatne žepke. Na ta način je nastalo na stotine milijonov takozvanega vodenega kapitala, ki nima za seboj nikakega kritja, družbe pa so nagnale delavce in jih izkorščale do skrajnosti, zato, da bi povečale profit in bi mogle plačevati dividende tudi na tisoče tistih svojih delnic, ki niso prav nič pripomogle k njenim imovinom. V vsakem slučaju je torej delavec tista žrtev, ki mora plačati vse in dopolniti razlike.

Ne samo z industrijo, tudi z živili se špekulira. Na žitnih in drugih sličnih borzah kujejo špekulanti, ki niso bili še nikdar pridelovalci žita ali živinorejci, milijone. Znani so slučajji, ko je špekulant na žitni borzi v Chicagu napravil v par dneh nad milijon dolarjev dobička. Zato so take borze oskubovalke farmerjev in delavcev.

Kapitalistično uredbo si je nemogoče misliti brez borz in špekulacij. Vse se vrte zaradi profita, in vse se ustavi, če ne donasa dobička.

Kar se farmerjev tiče, bi se borzam lahko ognili s pomočjo kooperativne prodaje. Dokler ne bodo zadržni organizirani, bodo vedno izpostavljeni špekulantom, ki jim določajo cene za sadove njihovega dela, profit pa vzamejo sami.

Najsigurnejše sredstvo proti špekulacijam je odprava sistema, ki jih omogoča. To propagira socializem. Kadar bo ljudstvo izprevidelo, kaj je zanj dobro, in kaj mu je treba storiti za svoje koristi, se bo oklenilo socializma, in tedaj bo konec trovov, ki gospodarijo v borzah in se igrajo z usodo nešteti milijonov ljudi.

DVOJNO TOLMAČENJE NIRE

Weirtonova jeklarska korporacija, ki svojim delavcem nikakor ne dovolja, da se bi organizirali v AFL, trdi, da je točka 7A v Niri neustavna in to dokazuje sodniku, ki kompanijske advokate zelo rad posluša.

Weirtonova družba s svojim glavarjem vred nima nič proti točki 3a v Niri, katere določa, da se industrialci morajo organizirati, pač pa je absolutno zoper vsako protiziranje svobodnih unij. Delavcem je v teh sporih ustanovila kompanijsko unjo in zdaj zahteva, da morajo vsi "pro-

stovoljno" pristopiti vanjo in se ob enem podpisati na petico, da jih ni nihče sili na pristop. Peticoja "hvaležnih" (?) Weirtonovih delavcev je bila potem predložena za kompanijsko evidenco sodišču.

General Hugh Johnson, načelnik NRA, je skušal to kompanijo navidezno ugnati, pa ni nič dosegel. Je pač lažje odvzeti plavega orla kakri restavraciji ali krojaču, kot pa magnatom Weirtonove družbe, ki je zdaj za svojo kljubovalnost dobila tudi vladna naročila v vsoti blizu \$100,000.

KOGAR SE TIČE

Misijoni.

Medtem, ko v socialističnih klubih in konferencah le razpravljajo o agitaciji, pošilja Lemont okrog franciskane na sv. misijone. Prečastiti g. pater komisar Bernard Ambrozich je bil na misijonskem potovanju na vzhodu. Pridigal je tudi v Johnstownu, kjer se franciskani zelo prizadevajo, da si zgradi mečeno, dobro ideo faro. Prej je misijonaril v Minnesoti, Wisconsinu in v Kanadi.

Cigave so slovenske cerkve?

Slovenci v Jolietu, Clevelandu, Indianapolisu, Pueblu, Springfieldu, Rock Springsu itd. imajo "svoje" cerkve in "svoje" katoliške šole.

V Indianapolisu so si zgradili krasno šolsko poslopje z dvorano in naivno mislili, da je njihova. Ali škof jim je poslal končno drugorodca za župnika in zdaj cerkev in šola ni več slovenska. Poslali so k škofu končno drugorodca za župnika in zdaj cerkev in šola ni več slovenska. Poslali so k škofu končno drugorodca za župnika in zdaj cerkev in šola ni več slovenska.

Naše mamice v Indianapolisu in pobožni možje, ki se niso naučili dovolj angleščine, imajo velike težave v spovednici, ker jim je težko izpovedati grehe v jeziku, ki ga ne obvladajo. Vsled tega krožijo po naselbinah dovtipne govorice, ki delajo ljudem veliko zabave.

Župnija v Indianapolisu pomeni za gospoda župnika toplo gnezdece, ki so ga spletli slovenski delavci. Marsikak slovenski brezposelni franciskani bi se rad vsedel vanj, pa jim ni bilo dano, ker ima škof pač svoje prijatelje svečenike, ki so v potrebi.

Se en "jugoslovanski dan".

Čikaška svetovna razstava se bo letos nadaljevala. V namenu, da se privabi čimveč ljudi, je uprava sklenila tudi letos prirediti narodnostne izlete na razstavo. "Jugoslovanski dan" pod vodstvom Palandčiča lani je bil fiasco, ker so ga bojkotirali hrvatski se-

paratisti in pristaši Kolombatoviča. Izmed slovenskih skupin ni sodelovala nobena, pač pa nekaj posameznikov.

Za letošnji jugoslovanski dan pa je prevzela vodstvo konzulova struja. Ed. Skubic je bil imenovan za začasnega predsednika in Richard J. Zaverčnik za začasnega tajnika. To avtomatično odbije od sebe Palandčičeve pristaše, hrvatske separatiste in komuniste, kar pa se tiče Slovencev, se izven malih skupin itak ne navdušujejo za ceremonijalnost. Služiti reklamam jim je zoprno. Vendar pa bodo ambiciozni kandidati za službo storili vse v svoji moči, da nekaj pokažejo.

Hura, "enotna fronta"!

Neki G. W. R. piše iz Milwaukeeja v "Am. Slovenec", da je počasnemu reševanju stavk največ kriv župan Hoan sam, "ki dnevno pošilja policijske čete, katere varujejo skube..."

Isti pisec dalje konstatira: "Po mojem mnenju bi bil štrajk v Semanovi avto tovarni končan v nekaj dneh, če bi naš župan razglasil po vseh listih, da on ne sodeloval s tem štrajkom in ne dal nikaške policijskega varstva... Seveda, župan se izgovarja, da mora ščititi svoje meščane pred besnimi štrajkarji. Po tem se vidi, da je župan bolj naklonjen kompanijam, kakor pa delavcem..."

G. W. R., kdor koli se že skriva pod temi začetnicami, lahko ve, da policijskega šefa imenuje večina mestne zbornice in da je nji podrejen. To je bilo v čarterju mesta spreminjeno potem, ko so privatni interesi uvideli, da bo socialističnega župana težko poraziti, pa so izročili kontrolo nad policijo svoji "nestrankarski" večini. Kljub temu pa je vpliv socialistične stranke v Milwaukeeju tolikšen, da policija ne naskakuje stavkajočih delavcev, kakor jih naskakuje drugod.

Čemu se G. W. R. in njegov "Am. Slovenec" ne zgražata nad županom v Sheboyganu, ki je res navalil na stavkarje z vso oboroženo silo svojega mesta?

"Am. Slovenec" je v volitvah l. 1932 agitiral za demokratske kandidate in s tem

TROCKIJ SE ZMEROM V ZAGATAH

Leon Trockij je kljub zapovedi francoske vlade, da naj se izseli, še zmerom v Franciji. Na njegov apel mu je podaljšala dovoljenje za bivanje v bližini Pariza, dokler si ne najde doma v kaki drugi deželi. Skoro vso se ga branijo. Stalnočev v Moskvi to ugaja, ker jim je veliko na tem, da Trockij ne dobi potrditve v nobeni deželi, nego da se ravna z njim kot z nedobrodoblom izgnancem. Na sliki na desni je Trockij in na levi njegova žena, ki potuje z njim. Spodaj sta pes, ki ju je imel v svoji vili pri Parizu za stražo.

proti milwauškemu socialističnemu šerifu Bensonu, ki je vedel, kako protektirati stavkarje in ob enem odvrniti skube, ne da bi bil kršil "ustavne pravice delodajalcev". Zdaj imajo ta mandat demokrati z demokratičnim šerifom, česar G. W. R. ni hotel povedati čitateljem svojega lista.

Slovenski klerikalci v Ameriki so petolizci kapitalizma. Služijo povsod kapitalističnim politikom in njihovim štreberjem, nekateri za plačilo, drugi pa vsled zaslepljenosti. Zaradi blufanja napadajo socialistične, kakor da so socialisti krivi krize in stavk, ne pa gospodari, katerim služijo z dušo in telesom.

Ali je Roosevelt nevednež?

Dopisniki klerikalnih listov jamrajo, da ni res, kar Cajtenge pišejo o povračanju dobrih časov.

Sledeče je iz dopisa v katoliškem "A. S.":

"Kakor se meni vidi, najbrž predsednik ne ve, kaka brezposelnost vlada po deželi, in ko bi on vedel, kaj delajo kapitalisti z ubogimi delavci, bi jim gotovo stopil na prste, a delavskih pritožb on ne dobi v roke in tako tudi ne ve o delavskih razmerah."

Jej, jej, jej! Predsednik Roosevelt torej niti ne ve, da je velika brezposelnost in da se delavcem slabo godi! In pritožbe delavcev mu sploh v roke ne pridejo, pa misli, da so vsi zadovoljni! Stavim, da bo "Am. Slovenec" s svojim milwauškim dopisnikom vred čez dve leti agitiral za Fosterja! — V.

Vprašanje?

Ali more biti pevski zbor, ki sodeluje na prireditvi učencev katoliške šole svobodni, ali pa je le demokratski? — Radoved.

Praktična politika.

Am. Domovina z dne 1. maja poroča na prvi strani o prireditvi društva Strugglers v počast 30-letnice SNPJ in svoje osemenitve, ter dodaja, da je bil "slavnostni govornik" popoldne sodnik Frank J. Lausche.

Lausche je slovenski demokratski vodja v Clevelandu. Pravi, da je v praktični politiki celo spretnjši, kakor L. J. Pirc, kateri ga je spravi v sodno službo. Lausche je pred par meseci pristopil v SNPJ in dopisnik iz Clevelanda je poslal k temu vzhicen dopis v Prosveto in sliko novopristoplega člana. Agitatorji jednote ter zagovorniki njenih načel niso deležni takih pohval in čaščenja. Niti jim ni zanje, bili pa bi veseli, če jim ne bi delali ovir vsaj tisti, ki pravijo, da so delavski zavedni in napredni. — Pika.

Hujan, Anton Andres, Angela Zaitz, Mary Udovich in Frank Blizjak. Režijo je vodil Louis Beniger.

Drama "Stric Gašper" ima močne prizore, ki segajo v dušo. Na slavnosti društva "Delavec" št. 8 SNPJ dne 6. maja v Hrvatskem domu v So. Chitagu so jo ponovili isti igralci z velikim uspehom.

Po sporedu dne 29. maja se je razvila družabna in plesna zabava v obeh dvoranah. g. ala sta v vrhni J. Kochevski in v spodnji Benchanov orkestr. — X.

30-letnica SNPJ in majska proslava v Milwaukeeju

Milwaukee, Wis. — V nedeljo 29. aprila so društva SNPJ v Milwaukeeju in West Allisu, združena v federaciji, praznovala slavnost 30-letnice SNPJ in ob enem s kluboma št. 37 in 180 JSZ manifestirala ideje, ki jih mednarodno delavstvo izražajo v skupnih praznovah dne prvega majnika.

Spored se je pričel ob 2:30 popoldne. Vodil ga je Frank Ermenc, predsednik federacije. Prvi govornik je bil Louis Adamič, ki je predaval o svojem potovanju po Jugoslaviji. Frank Zaitz je govoril o 30-letnici SNPJ, o delu, ki ga je vršila skozi prošla tri desetletja, o bojih našega ljudstva za obstanek nekoč in danes, in o življenjskih bojih ter nalogah, ki so pred nami.

V glasbenih točkah so nastopili Pavličeva godba, ženski pevski klub "Planinska roža" in pevski zbor "Zvon".

Po večernem odmoru se je spored nadaljeval. Pavličeva godba je kot odprto vrsto točko igrala "Internacionalo". Govornika sta bila sodrug Paul Gauer, predsednik milwauške mestne zbornice, in westallški župan s. dr. Baxter. Pel je soc. zbor "Naprej", Leona Puncer je deklamiral in "Slepca" je pela Lillian Puncer. Poleg teh dveh sta nastopila fant in dekle — člana mladinskega oddelka, a njihuni imeni si poročevalec ni zapomnil.

V Molekovi simbolični sliki "Zivela zdrava kri" so nastopili Frank Puncer, Fr. First, L. Alpner, Mary Marn, Jennie Owen, John Obluck in Angeline Brenc. Režijo je imel Frank Puncer.

Udeležba popolne ni bila tolikšna, kot se je pričakovalo, medtem ko je bila zvečer boljja. — Poročevalec.

Razno iz Bridgeporta

Bridgeport, O. — Konferenca JSZ in prireditve dne 28.-29. aprila na Power Pointu je dobro izpadla. Udeležba je bila velika in uspeh zadovoljivo obsejal.

Klub št. 11 iz Bridgeporta je bil številno zastopan. Ko bi imeli voznike, jih bi šlo tja še več, toda se niso v ta namen pravočasno organizirali in domeni. Zadnje minuto pa je za take stvari prepozno. Priporočam, da se v bodoče bolj pravočasno pobrigamo.

Prihodnja konferenca bo v Bridgeportu. Treba bo delovati na to, da se bo isti dan po konferenci vršil piknik, na katerega bi dobili govornika. To bo ravno pred X. rednim zborom JSZ in ob enem bo v teku volilna kampanja.

Za prireditev tukajšnjega kluba JSZ, ki se bo vršila v soboto 12. maja, vlada veliko zanimanje. Imeli jo bomo v dvorani na Boydsdellu. Pričakuje se gostov iz bližnjih in tudi oddaljenih naselbin. Program bo bogat — in je urejen tako, da bo nekaj resnega in nekaj za šalo. Igralci se dobro urijo in bodo kos nalogi, ki so si jo naložili.

Vse izvode "Majkega Glas" smo razpečali. Z njegovo vsebino in opremo so čitatelji zelo zadovoljni. Prejeli smo tudi 50 izvodov prvomajniške izdaje socialističnega tednika "New Leader". Je bogat po vsebini in v obsejni izdaji.

stičnega tednika "New Leader". Je bogat po vsebini in v obsejni izdaji.

S. Jos. Snoy, tajnik vzhodnohriške konferenca JSZ, zaradi bolezni ni mogel na njeno zborovanje v Power Point. Poslal pa je apel na pridruženim klubom, da naj prirede piknike, združene s shodi, in druge prireditve v proslah našega gibanja, na katerih bi nastopili socialistični govorniki. Kajti letos se viši zbor JSZ in je potrebno, da bodo klubi in društva na njemu dobro zastopani. Tudi volilne kampanje ne smemo zanemariti. Le ako bomo aktivni, bodo naši delegati na zboru dali vzpodbudna poročila. Jamranja je tako vedno preveč, primanjkuje pa ljudi, ki bi bili pri volji agitirati in vztrajati pri tem delu.

Udeleženci na konferenci v Power Pointu so zagotovili, da bodo storili letos vse v svoj moči za razširjenje Proletarca in pojačanje naših klubov.

Poročevalec.

Prvi majnik v Clevelandu in drugo

Cleveland, O. — Socialistično misleče delavstvo v Clevelandu je praznovalo svoj mednarodni praznik — prvi majnik — čestno in je lahko ponosno na svoje tradicije. Kajti bila je ameriška federacija delavcev, ki je l. 1886 predlagala v borbi za 8-urni delavnik praznovanje prvega maja za delavski praznik. Po par letih je bil predlog uresničen in od l. 1890 naprej je Prvi majnik resničen mednarodni delavski praznik.

Ko je prišla sugestija iz krogov ameriških unij za praznovanje prvega maja, je bil cilj — 8-urni delavnik. Delavci so tedaj delali od 10 do 16 ur dnevno. Borba za skrajšanje delavnika je bila dolgorajna in težka in je zahtevala veliko življenj.

Delavski razred tvori ogromno večino, in ako bi bil združen za svoje koristi, kakor so kapitalisti, bi bila naša zmagaz že davno gotova stvar.

Praznovanje Prvega majnika v Clevelandu pod socialistično avspicijo se je letos vršilo v Metal Trades Hall. Govorniki so bili Ben Pepperborn v imenu Amalgamated Clothing Workers unije, A. Katofsky za International Ladies Garment Workers unijo, J. F. Landis od A. F. of Teachers, glavni govornik pa je bil Herman Hahn, socialistični orator, radio govornik in pridigar iz Buffalo, N. Y.

Hahn je govornik, ki ga je res vredno poslušati. Če govori tako svojim "faranom" kakor je nam 1. maja, bi se razvedolje udeleževal njegovih pridig, če bi on deloval tu, in ne tako daleč stran (v Buffalu). Govoril je nam o peklju, ki ga imajo delavci na TEM svetu, in o nebesih, ki jih ustvarjajo DELAVCI posedujočemu razredu "na zemlji".

"Kapitalisti se poslužujejo naših sredstev, da se ohranijo na površju," je dejal govornik. "Bodočnost je delavska". Izvajal je, da je sedanji ekonomski sistem doigran in da je kapitalizem skrahiran.

PARK VIEW WET WASH LAUNDRY CO.

FRANK GRILL, predsednik

PRVA SLOVENSKA PRALNICA V CHICAGU

Naši vozniki pobirajo perilo po vsem mestu, Cicero in Berwynu in dovažajo čistega na dom

TOCNA POSTREZBA

DELO JAMCENO

Telefoni: CANAL 7172-7173

1727-1731 W. 21st STREET

CHICAGO, ILL.

ZA LICNE TISKOVINE
VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH
SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

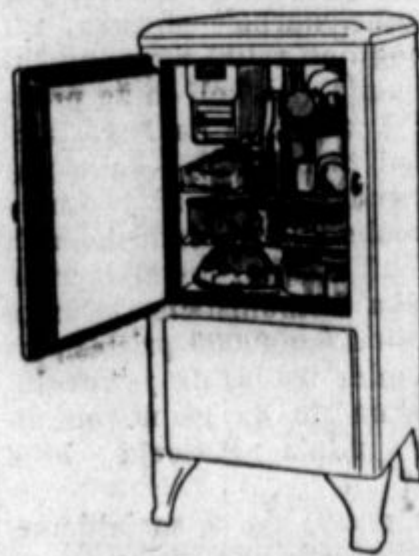
Adria Printing Co.

1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

Tel. Lincoln 4700

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS.

Za manj kot 14^c na dan
lahko lastujete ta
1934 KELVINATOR

Pogled na novi
KELVINATOR
vzorca V

Shrambeni prostor 4.22
kubičnih čevljev... Površna
polje 8.55 kvadratnih
čevljev... Zmrzne v njem
3.4 funtov ledu na enkrat...
Ima dosti priprave novega
Kelvinatorja, ki se najdejo
samo v dražjih modelih drugih
izdelkov.

Vprašajte glede lahkega plovilnega
nastila. Nalo napeljava, prostornost
mesčno a valin računom za elek-
triko. V vsrbo kritični občutki in
drugi strahovi se za nakupne na obre-
ke računski nekoliko višja cena.

COMMONWEALTH EDISON
ELECTRIC SHOPS

Downtown — 72 W. Adams St. — 132 So. Dearborn St.
Telephone RANDolph 1200, Local 155

4262 Broadway 4231 W. Madison St. 4232 W. 63rd St.
2518 Milwaukee Ave. 4234 So. Ashland Ave. 2950 E. 92nd St.
4833 Irving Park Blvd. 2460 So. State St. 11134 So. Michigan Ave.

FEDERALNI KUPONI Z NAROCILI.

AS AMERICA STANDS AT CROSSROADS

BY JACOB PANKEN

We are at the crossroads. Man is facing many roads. He stands confused. He does not know the road to take. The road of laissez-faire leads to the precipice.

There are those who give directions to him to turn and move towards the corporate state, to fascism, as the way out. The nihilist's way is offered to the bewildered mass. Violent upheaval is advanced as a solution.

An abandonment of democracy and entrusting into the hands of the few the destinies of all is lauded as the "cure-all." And humanity stands confused waiting for leadership.

In all the confusion, doubt and bewilderment the Socialists hew close to the line which has been marked and charted for them by the march of historic events. The development of society in its economic, political and social implications point clearly the path to follow.

The conclusions which we saw as the result of progressive development, sometimes called prophecies, vindicate our position.

We saw increase in unemployment, of power in the hands of those who control the means of our livelihood. We saw accumulated profits growing to such tremendous proportions that its investment in profitable enterprise was no longer possible.

We foresaw the breakdown of capitalist economy. We warned that anarchistic production and the robbing of those who produce the wealth, without the right to use it, would, as it should, destroy the system which fostered these iniquities. We warned the masses of the impending doom and called upon them to join with us in the reorganization of society so that profit, rent and interest be abolished, industry socialized and democratically managed.

By our propaganda we compelled recognition of the rights of the workers and the farmer. By our agitation we forced concessions from the masters. Vigilance prevented the complete nullification of liberties of our people. In self-sacrifice we defended free speech, free press and free assemblage.

The solidarity of the workers was to us Socialists a form of religion. We have bent every effort to make for that solidarity and maintain it where we have achieved it.

Humanity is in a state of bewilderment. Economic development has reached a point where less and ever less labor is required to create what the world needs. The machine has replaced the work of man, has aided man to produce in such abundance that he can hardly consume what is produced. The machine, which was to aid mankind, has become its curse.

Even the capitalist finds himself in the mesh which social development has created. He is in a vise unable to move backward and incapable of moving forward. The capitalist, as well as the proletarian, is slave of the Frankenstein monster which economic growth has fashioned.

The State is appealed to to save the capitalist order. Ever greater power is ceded to it. It is being welded into an instrument to use that power in the interests of the few as against the many.

Only the other day the Chief Justice of the United States Supreme Court in the Minnesota case said:

"Where, in earlier days, it was thought that only the concerns of individuals or classes were involved, and those of the State itself were touched only remotely, it has later been found that the fundamental interests of the State are directly affected, and that the question is no longer merely that of one party to a contract as against another but the use of reasonable means to safeguard the economic structure upon which the good of all depends."

The concept of the State is that it is something that differs from and is not part of the people. There is danger in the idea that the State is something foreign to and not part of the people.

Greater power is vested in the State on the excuse that emergencies arise. In the same case, Justice Hughes says: "While emergency does not create power, emergency may furnish the occasion for the exercise of power."

In the next decade, emergency after emergency will arise, produced by economic causes, and efforts will be made to give the capitalist state ever greater power to meet them. No thought will be given to the progress of development and evolution pointing towards a socialized economic society—not by those who are seeking greater power for the capitalist state.

We are definitely at the point where the State will guarantee profits to the capitalist; a state capitalism created which will permit the continuance of the private ownership of the machine and the State used to exact from the workers, farmers and consumers a profit for the individual capitalist. The corporate state may follow.

Some have no thought beyond the immediate future. To such the corporate state, the fascist state, dictatorship or democracy are equally acceptable. They must be awakened, stirred—their imagination fired.

Despair and despondency bring in their wake pessimism—cynicism. It is the basis of the philosophy of nihilism—destruction. Some there are now who would destroy everything and either perish in the destruction or justify their philosophy in an ill-founded hope that on the ruins of the past a world of beauty can be built.

Most people realize that a change is imperative. It must come or man will be thrown back for a terrible loss.

There are some who stand at the crossroads and cry aloud for a violent upheaval. The appeal to the spirit of violence rather than to reason is their plan of action. Take by force. Keep by force what you have taken. Build by force. Maintain what you have built by force. Do it, though the ground is not prepared for it. Do it, though it may engulf you and the objective that you seek.

Impatient of the slowness of the masses, they hope that by violent acts they will stir the masses into action. They do not realize that action, unless based upon intelligent planning sustained by, intelligent thought and supported by an intelligent group, is futile.

Education of the workers now, as never before, is necessary. The weapons in hand must be used. The right to speak must be used. The right to print must be maintained. The right to assemble and to discuss freely must be protected.

The government must be made to bend to the will of the people, rather than the people to bend to the will of the government. The State must be the instrument of man, rather than man to be the plaything of the State.

Democracy must be enthroned, not only in political life but in industry. One without the other is empty. Social Democracy—that is the goal. To attain social democracy the democratic weapons in our hands must be used fully and must be defended ardently.

These are days for clear thinking. These are days for guidance and leadership. These are days for the spread of knowledge, for the dissemination of truth.

Makers of Revolution

Verbatim report of the most effective revolutionary speech ever made: "Miss Hackberry, kindly phone Superintendent Bonegrind to post notices informing our employees of the closing of the plant until further notice."—Oscar Ameringer.

99 44-100 per cent of man's troubles are man-made.

OUR DOINGS HERE AND THERE

The English Section of branch No. 1 JSF will hold its regular meeting Friday night, May 11, at the office of Proletarec. The lecture committee has arranged an interesting topic for discussion, therefore all members are urged to be present. Invite your friends along.

A mass-meeting has been arranged for Thursday, May 24, at the Sokol Hall, 2619 S. Laverdale Ave., by the Yugoslav, Bohemian and Laverdale Socialist branches. Norman Thomas will be the principal speaker. It will be the first time that Thomas will speak in the Laverdale district, therefore we urge every member and sympathizer to help boost and swell the attendance for this meeting. Other speakers will be comrade Jacobs and Arthur McDowell. Singing society Karl Marx and their string orchestra will participate with a few selections. Admission 25c. Tickets can be purchased from all members of branch No. 1 JSF and at the office of Proletarec.

The Cook County Socialist Party picnic will this year be held at Riverview Park on Sunday, June 17. Our comrades and friends should reserve this date and plan to attend in full numbers. More details will be announced later.

Branches 16 and 20 of JSF on the North Side are giving a program and dance Sunday, May 13, at Schmidt's Hall, 2975 Clybourn Ave. A variety program will be staged with singing society Sava rendering a few songs, speeches by Josko Oven and Bob Stojanovich, recitations and a play "What Price Coal". In the evening there will be dancing. Admission tickets are 25c in advance and 35c at the door.

Pub. Com.

The greatest of all times are those who thought and wrought for the good of all men of all climes and all times.

FOR EQUAL RIGHTS

The Socialist party voices with unrelenting devotion to its ideals and unconquerable faith in its mission, the interests, hopes and aspirations of the toiling and producing millions and their sympathizers; it is their party, sprung from their loins and consecrated to their cause, and it stands uncompromisingly for their education, their organization, and their emancipation. It appeals to all workers to unite industrially

and politically, recognize their common kinship, and make common cause in the great struggle to overthrow the system that robs and degrades them and win the world for democracy and peace, for freedom and self-government. It knows no race or nationality; no creed, no color, no sex. It stands loyally, unflinchingly for equal rights, equal freedom, and equal opportunity for all.—Eugene V. Debs.

TEN QUESTIONS ABOUT FASCISM

1. What is fascism?

The word fascism comes from an Italian word meaning "action". It was originally used by Mussolini's party in Italy. Since Mussolini came to power the word is used to describe the particular form and philosophy of government that has been established under his regime.

2. What does fascism stand for politically?

Fascism does away with all forms of democracy and is based upon the dictatorship of one leader who is supported by "his" party. The latter generally functions through parades and other noise-making demonstrations for the rank and file and a "grand council" for those on the inside.

3. What does fascism stand for economically?

Fascism seeks to reorganize the business system into what is called the "Corporate State". In that state employers and workers are to be "united" into single organizations for each industry, with the state, that is, the head of the fascists and his "grand council" having the final say over matters. Experience has shown that this "final say" is practiced only when the workers insist on too much or otherwise attempt to assert themselves.

4. What does fascism stand for internationally?

The fascists all say that their own particular country must take something away from somebody else before they can recover prosperity and national honor. And that means war, sooner or later.

5. What does fascism stand for socially?

Fascism insists that the state is far more important than the individual. In Germany, for instance, the death penalty can be given for any "act against the state," which can include such things as carrying a piece of paper on which is written some criticism of Hitler.

There can be no strikes or lockouts in a fascist country. It is a crime in Germany for more than three people to quit work at the same time. Women are to stay strictly in the home. Their only function is to have sons to go to war for Germany—so Hitler tells them. Fascism interferes with religion, with education, with newspapers, in fact with every act of a person's life. Hitler has even gone so far as to decide who can have children and who can not. A new law will sterilize those who are feeble-minded, diseased in certain ways, insane etc. One of the test questions for insanity is: what is the boiling point of water. Do you know it?

6. Why does Hitler hate the Jews?

He probably doesn't really hate them, or he doesn't care either way. But he just wants the German people to hate them, so they will blame the existing state of affairs on the Jews, instead of upon Hitler, upon the wealthy people, or upon the capitalist system. Then anti-Jewish policy is a political device. If the Jews weren't there, something else would take their place.

7. Why did the German people want Hitler and his fascism?

Because he promised everybody just what they wanted. He promised the workers higher pay and more employment. He promised the middle-class, small business men,

protection from their big competitors. He promised the big capitalists the continuance of the economic system, the suppression of the workers' rights, of liberalism, radicalism, socialism, communism. Obviously, he couldn't keep all of these promises.

8. Which promise has Hitler kept?

He took away the workers' labor unions, the right to strike, to vote, to have their own personal liberties. So far, no higher wages, no more employment. He did nothing against the big bankers, industrialists etc., or in any other way kept promise to the middle class people. He has preserved the economic system, has suppressed the workers' rights, has suppressed liberalism, radicalism, socialism, communism. He kept his promise to the bankers and industrialists.

9. An why was he faithful to them, and not to others?

Because, and this has been definitely established, this particular group was financing Hitler all the time. One doesn't break one's promises to one's pocketbook.

10. Why did these big capitalists pay Hitler to bring fascism?

Because they feared that the workers would at last get fed up with the crazy capitalist system, throw out the big owners of things, and take it all for themselves.

—Advance.

IMPORTANT FACTORS ABOUT SELLING LITERATURE

BY DONALD J. LOTRICH

The English Section of Branch No. 1 JSF has met with some remarkable success in the sale of Socialist literature during the past six months. The success of the sales can be attributed, not so much to the selling ability of the comrades as to their desire and willingness to stand on the firing line and perform their duty. At meetings, dances, concerts and plays, while most other comrades relaxed and enjoyed themselves the literature committee was constantly on the go preparing the sale of literature.

We have decided and determined to establish a revolving fund with which we could continuously purchase new literature and have a sufficient supply on hand for all of our requirements at all times without being obliged to await regular monthly meetings for appropriations. This has placed the responsibility squarely on the shoulders of the literature committee and it was their duty to make good. And they have made good, for the comrades possessed the one most important quality for a literature committee, the willingness to devote their time.

Sometimes, selling Socialist literature is not a pleasant job. Especially, if the purchaser is unfamiliar with Socialism or if he be opposed to it. In such cases one must be well versed with the ideals of Socialism because in many instances such opponents try to place you into embarrassing positions and unless you are able to answer properly it dampens ones courage considerably. Some prospective buyers are even insulting. However, they are few and not worth bothering about. From the start one of our committee did not meet with very much success. Being persistent and continuing the job brought better luck and with more sales, also, more courage. People would never believe what a difference it makes in the individual who tries to sell, and how heartening it is, when the literature and pamphlets sell rapidly. Many sales serve as the best stimulant.

It is important that one member of the literature committee be an able comrade. That he set the example and that he demonstrate what must be done. It is important that one member of the committee, preferably the chairman, takes the responsibility to procure and distribute the literature and to have a supply available for all occasions. It is also very important to have the right kind of literature. While eventually we anticipate having a wide

variety of Socialist literature we have confined ourselves exclusively to the "Topics of the Day" series issued by the National Office. This was done for two reasons. First, because these "Topics of the Day" covered problems of immediate interest and second, because of their low price. People don't mind spending 5 cents for a current review on a pressing subject but they would hesitate if the price was much higher. In order to gain a vast circulation such pamphlets were just the thing we needed.

No matter what one may be selling the approach to a prospective buyer must be polite. Indeed, a pleasant approach is half of the sale. From experience, we have also learned that one should know, at least in part, the contents of the object you are trying to sell. In our case that is very true. In addition, some knowledge of the author, his work and his life, should be known. For instance, pamphlet No. 2, "Taxes and Tax Dodgers", written by Daniel W. Hoan, Socialist Mayor of Milwaukee for 18 years. Because Milwaukee is the leader of the best governed large cities with a reputation for having the best financial position, the lowest insurance rates and the least crime, etc. Mayor Hoan is well informed and is able to tell in this pamphlet who pays the taxes and where the money goes. — That's a brief outline. It can be enlarged or refuted to suit the needs for various groups.

These are among the most important factors for a successful literature selling campaign. Once you get going it is an easy matter to continue and once you get acquainted and your people know your wares you should run into very little difficulty in disposing of a large amount of Socialist literature. Above, everything else one must have the will power to do the thing. Everything else is simple.

May we recommend to our branches that a good literature committee be selected and that this committee, once selected, goes out and does its duty for, every piece of literature is part of our great educational campaign to teach the great mass of people the benefits of Socialism. And every piece of literature sold brings us that much closer to our realization.

Believing In Signs

Farmer: Hi, there! What are you doing up in my pear tree?
Boy: There's a notice down there to keep off the grass.

